

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. III. Utrùm Dei existentia demonstretur quasi à priori?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

contrariam exercent duntaxat circa unum & idem subiectum: hinc quia Deus est infinitè bonus, excludit à se omne malum. Si urgeas & contendas, contrarium infinitè intensum & extensum excludere alterum ex omni subiecto, P. Maurus distinguit, si sit agens necessarium, con. si liberum, negat. *Mirabile* scilicet, ut loquitur S. Aug. *Ex malis bona facere, quam mala esse non permittere.* Ad Conf. 1. ne. ant. ad prob. dist. maj. malis malè, & bonis bene esset, si daretur providentia purè humana, & spectans bonum merè temporale, con. si daretur providentia Dei spectans felicitatem æternam, & per arduum virtutis exercitium hominem præparans & perducens ad regnum Dei, nego. Ad 2. dico, id quidem verum esse de causa producta, & secunda; non autem de Prima, necessaria, improducta.

§. III.

*Utrum Dei existentia demonstretur
quasi à priori?*

Quæstio hæc non tantum in Peripatericorum Scholis agitur, sed inter Cartesianos passim etiam proponitur, & habetur quodammodo veluti præcipua. Imprimis, Deum demonstrari non posse à priori prioritate reali, palam est, quia Deus, qua ratione Deus est, omnem essentialiter excludit realem causam, realiterque priorem Ipso. An verò demonstrari possit quasi à priori ex suo conceptu per prædicatum aliquod convertibile, independentem tamen à creaturis, merito dubitatur: Negant aliqui, affirmant alii cum Cartesio in suis medit. & P. Antonio Perez, qui ingenii sui vim hac in parte plurimum ostenderunt.

Igitur demonstratio Dei Cartesiana, quam postea impugnata à D. Brillon Doctore Sorbonensi, multis propugnavit P. Lamy Benedictinus Congreg. S. Mauri, sic proponi potest. Id quod concipitur perspicue comprehendere in idea clara, distincta, simplice, naturali, necessaria, & immutabili, quam habemus de aliqua re, illud potest cum veritate & certitudine eidem rei attribui, atqui perspicue concipitur, existentiam necessariam & æternam comprehendere in idea Dei, & hæc idea clara est, distincta, simplex, naturalis, necessaria & immutabilis: ergo cum veritate & certitudine Deo attribui potest existentia necessaria & æterna.

Major propositio videtur clara, imò primum scientiarum principium: per quid enim de rerum natura judicamus, ipsisque primis principiis firmiter adheremus, nisi per ideas naturales & necessarias, quæ rem nobis clarissime exhibent, atque ita proponunt, ut iudicium vel invitis extorqueant? Unde enim imperturbatè asserimus, circulum quemlibet punctum habere medium, & radios æquales, omne crimen esse poenæ dignum, non dari montem sine valle, quæ sunt eadem uni tertio, esse eadem inter se: nisi quatenus talia nobis clarissime proponuntur per ideas naturales & necessarias, de quibus, si fas est dubitare, de omnibus dubitemus, necesse est.

Nec minus clara videtur prop. minor: quotquot enim de Deo cogitant, illi non ex compacto, sed naturaliter in eo conveniunt omnes, quod Deum concipiant sub idea Entis perfectissimi, consequenter necessario existentis, cum

exi-

existentia in perfectione includatur necessario. Qua de re S. Aug. lib. 1. de Doctr. Christ. ait: *Hoc omnes Deum consentiunt esse, quod ceteris rebus omnibus anteponunt.* Item: *Omnes latina lingua scios, cum aures eorum sonus iste, Deus, retigerit, movet ad cogitandam excellentissimam quandam, immortalémque naturam.* Et hæc idea simplex est, naturalis & immutabilis, quales non sunt ideæ, quæ opponuntur à pari, uti ista: Equus volans existit; quæ est commentitia & ad libitum composita, ex equo, & alis, & existentia, neutiquam inter se necessario connexis, adeoque non est universalis & ingenita: nec immutabilis aut necessaria, qualis est idea Entis perfectissimi, dum Deum concipimus.

Possumus ergo concludere, non hypotheticè tantum, uti volunt aliqui, quòd si detur Ens perfectissimum, illud existat, (id enim patet ex terminis, in rebus etiam aliis) sed etiam absolute, quòd existat ens perfectissimum; non quasi rerum essentia aut existentia à nostris dependeret ideis; sed quia ideæ nostræ naturales & ingenitæ determinantur à rerum essentiis, quas supponunt & detegunt. Sicut ergo, quia circulus qualiscunque, sive possibilis sive existens, talis est ex sua essentia, ut punctum habeat intra peripheriam medium, istudque mihi repræsentatur per ideam claram & naturalem; ego imperturbatè possum affirmare essentialem hanc in circulo prædicatorum connexionem: ita etiam, quia Ens perfectissimum, seu Deus, essentialiter est existens; istudque mihi repræsentatur per ideam claram, ingenitam, immutabilem ac necessariam, imperturbatè possum affirmare essentialem hanc in Deo prædicatorum connexionem: hac solum differentia, quòd in rebus aliis essentialis hæc prædicatorum connexio affirmetur præscindendo ab eorum existentia; in Ente autem primo & perfectissimo existentia non possit non absolute affirmari, cum ipsissima existentia sit prædicatum essentialiter, connexum essentialiter.

Confirmatur hoc argumentum: Ens adæquatè perfectum evidenter est possibile; impossibile foret, nisi actu existeret: ergo actu existit. Major iterum clara videtur: etenim non aliter de rerum possibilitate vel impossibilitate iudicamus, quam per ideas claras, quæ nobis prædicatorum convenientiam aut repugnantiam in rebus exhibent: sic dicimus trigonum rotundum esse impossibile; si enim trigonum, quomodo rotundum? si rotundum, quomodo trigonum? At corpus rotundum asserimus possibile, quia nihil est in conceptu corporis, quòd rotunditatem excludat; neque aliquid est in idea rotunditatis, quòd excludat corpus, sed potius bellè conveniunt duo hæc prædicata; quare corpus rotundum dicimus possibile. Jam in casu nostro, Ens & perfectio minime repugnant, imò bellissime conveniunt; nam perfectio supponit ens, cum sine ente perfectio subsistere non possit: & ens perfectionem includit, cum perfectio aliud non sit, quam non entis exclusio, uti imperfectio, entis est negatio. Quò igitur ens magis est perfectum, eò plùs habet entis, quia minus negationis: consequenter summa perfectio est quasi ultima entis extensio. Tantum igitur abest, ut Ens & adæquata perfectio repugnent, ut potius ista sit ultimum entis complementum. Rursus tam parùm inter se pugnant hi duo termini *adæquata perfectio*, quàm repugnent isti, *Ens & perfectum*. Nam limitatio non tantum non est perfectioni essentialis, sed potius eidem opposita, cum limitatio & imperfectio sint idem: ergo nulla ex parte est repugnantia, sed summa in omnibus convenientia: adeoque Ens adæquatè perfectum, est & dici debet possibile.

Minor in superiori syllogismo videtur ex terminis nota: Ens enim quòd necdum existit, qua ratione adæquatè perfectum erit? utique impossibile est illud esse

esse independens & æternum: impossibile proin, ut, si non existat, illud sit adæquatè perfectum, cum ei desit prima perfectionis prærogativa, nempe illimitatum esse. Tantam igitur, & non majorem habebit perfectionem, quantum accipiet, utique non adæquatam, sed limitatam, nisi velis dicere, imperfectionem perfectioni essentialem esse, quod repugnat in terminis. Possumus ergo concludere, quòd Ens adæquatè perfectum existat, cum illud evidenter non sit impossibile; tale Ens est Deus ipse ter Optimus, Maximus: ergo.

Ejusmodi argumenta proponuntur à variis varia, v. g. vera carentia omnis imperfectionis non est imperfectio; esse impossibile est imperfectio: ergo vera carentia omnis imperfectionis non est impossibilis. Item: *Esse* est evidenter possibile, quia impossibile est id, quod involvit esse, & non esse; esse autem non potest involvere non esse. Item: datur aliquid imperfectum: ergo est possibile ens omni ex parte perfectum; quia omne ens imperfectum, est ideo imperfectum, quia non habet omnem perfectionem possibilem: implicat enim in terminis, quòd ideo sit imperfectum, quia non habet perfectiones impossibiles, sive quia non est Chimæra: ergo omnis perfectio est possibilis: ergo ens perfectum, seu habens omnem perfectionem est possibile. Ejusmodi, inquam, argumenta proponuntur plura, quæ tamen omitto, quia illud, quod cum addita confirmatione proposui, videtur rem totam ad sua fundamenta melius revocare, & dilucidius explicare. Utrum porro intellectum convincat demonstrativè, id asserunt multi, cum Peripatetici, tum imprimis Cartesiani, quibus ego me non opponam, utpote qui gaudeo, si supremi Numinis nostri existentia modis pluribus demonstretur. Interea tamen sunt etiam multi, qui putant, ejusmodi argumenta detinere quidem intellectum, non tamen convincere, & quietum reddere. Inter istos fuit Doctor Angelicus, dum resp. 2. art. 1. sic disseruit: *Dato, quòd quilibet intelligat, hoc nomine DEUS significari illud, quo majus cogitari non potest; non tamen propter hoc sequitur, quòd intelligat, id quod significatur per nomen esse in rerum natura, sed in intellectus apprehensione tantum; nec potest argui, quòd sit in re aliquid, quo majus cogitari non potest, quòd non est datum à ponentibus Deum non esse.*

CAPUT II.

De Deo operante.

§. I.

An omnis creatura immediatè à Deo dependeat in esse & operari?

Q Uòd omnis creatura tam in fieri, quam in conservari necessariò dependeat immediatè à Deo, ita ut sine influxu Dei immediato creatura nulla possit produci, nulla conservari, est communissima contra Durandum & paucos alios Catholicorum Sententia, & adeò recepta, ut à S. Thoma, Suario, Bellarmino, & aliis opposita dicatur periculosa. Prob. 1. Auctoritate Script. & SS. Patrum: Nam Isai 26. dicitur: *Omnia enim opera nostra opera-*